

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» Категорії «Б», наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф.,

Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф.,

Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján „B” kategóriájú folyóiratnak minősül, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – **dr. Makarovics Viktória**, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – **dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

*A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перегида Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянова Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдье Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшне Карпаті Д., Оросне Ілчік Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскоріх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harcsenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

2. FEJEZET. PÉNZ- ÉS BANKÜGY

Zsuravlyova I. Pénzügyi menedzsment a jelenkori dimenzióban	188
Bálintová M. A zöld bankmarketing és a bankhűség kapcsolatának vizsgálata Szlovák ügyfelek esetében	205
Bohrinceva L., Bondaruk O., Klyucska O. A biztosítási piac pénzügyi biztonsága: elméleti megközelítés	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Csődelőrejelző modellek alkalmazhatósága a nyugat-magyarországi élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban	227
Daudova G., Hrinýkó A. A digitalizációs folyamatok evolúciója az ukrajnai helyi önkormányzatok pénzügyi szerveinek tevékenységében	240
Zsiblej I., Lajcsuk S., Poliscsuk I. Társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációk bibliográfiai elemzése a Web of Science platform adatai alapján	253
Zajicskó I. Ukrajna monetáris és hitelpolitikájának sajátosságai és irányai a hadiállapot idejében	264
Orjekhova K., Golovkó O. A gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztása	277
Tatarinceva J., Jurjeva I., Nazarova T. A társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható digitális marketing fejlődésének hatása az üzleti folyamatok pénzügyi komponensére a digitális gazdaság körülményei között	293
Siskina O. A fintech innovációk hatása a globális valutapiacokra	307
Jarosevics N. A helyi költségvetések pénzügyi decentralizációjának szintje Ukrajnában	321

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvű vizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmisko J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZÍÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-253-263
УДК 658

Ірина ЖИГЛЕЙ

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна
ORCID ID: 0000-0002-9529-6849
Scopus Author ID: 57210163077

Світлана ЛАЙЧУК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна
ORCID ID: 0000-0001-7939-1195
Scopus Author ID: 57216440711

Ірина ПОЛІЩУК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна
ORCID ID: 0000-0002-6074-6627
Scopus Author ID: 57223017421

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПУБЛІКАЦІЙ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ЗА ДАНИМИ ПЛАТФОРМИ WEB OF SCIENCE

***Анотація.** В умовах стрімкого розвитку як кількості населення планети Земля, так і технологій, які впроваджуються, стрімко зростають й проблеми, з цим пов'язані, зокрема, соціальні та екологічні. Задля їх вирішення недостатнім є лише участь державних органів. Бізнес також має активно долучатись до вирішення соціальних та екологічних проблем людства. Одним із шляхів участі бізнесу у вирішенні цих проблем є соціальне інвестування. Проте чи нове це поняття та чи достатньо глибоко воно пропрацьовано на рівні теоретичних та емпіричних досліджень? Метою дослідження є проведення бібліографічного аналізу публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science задля виявлення тенденцій щодо дослідження цієї тематики в галузі управління та адміністрування та визначення перспективних напрямів дослідження. В даній статті проведено бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science, виявлено як історичний аспект даних досліджень, так і динаміку їх розвитку. Проаналізовано динаміку розвитку публікаційної активності в порівнянні з динамікою обсягів соціальних інвестицій у XXI ст. Виявлено основні області дослідження, в яких розглядалось поняття соціального інвестування (публікації у сфері бізнесу, управління та адміністрування та публікації у сфері соціальних та поведінкових наук), та ключові питання, які піднімались авторами. Було виявлено ряд понять, які часто ототожнюють з поняттям «соціальні інвестиції», зокрема, соціально відповідальне інвестування, інвестиції впливу, стійкі інвестиції, свідомі інвестиції, зелені інвестиції, чисті інвестиції, етичні інвестиції тощо. Доведено, що всі вони є складовою частиною*

соціальних інвестицій, проте між собою мають спільні та відмінні ознаки. Наголошено на необхідності здійснення контролю за напрямками інвестування ESG-фондів, які не завжди є етичними. В підсумку наголошено, що дослідження соціального інвестування в галузі бізнесу є надзвичайно актуальними, оскільки вони можуть допомогти у вирішенні ряду завдань економічних, соціальних та екологічних питань.

Ключові слова: соціальні інвестиції; Web of Science, бібліографічний аналіз

JEL Classification: O16, M14.

Absztrakt. A globális népességnövekedés és a technológiai fejlődés dinamikusan változó körülményei között a társadalmi és ökológiai szempontokkal kapcsolatos kérdések jelentősen felerősödnek. A kormányzati szervek bevonása önmagában nem elegendő e kihívások kezelésére. A vállalkozásoknak aktívan részt kell venniük az emberiség társadalmi és ökológiai problémáinak megoldásában. A társadalmi befektetés az egyik megközelítés a vállalkozások számára, hogy részt vegyenek e kihívások kezelésében. Az ezzel a fogalommal kapcsolatos elméleti és empirikus kutatás újszerűsége és mélysége azonban továbbra is bizonytalan. A tanulmány célja, hogy bibliográfiai elemzést készítsen a Web of Science platformról letöltött, társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációkról, hogy azonosítsa a menedzsment és adminisztrációs területeken belüli kutatási trendeket, és meghatározza a leendő kutatási irányokat. A cikk a Web of Science adatait felhasználva a társadalmi befektetési publikációk bibliográfiai elemzését végzi, feltárva a kutatás történeti vonatkozását és fejlődési dinamikáját. A publikációs tevékenységet elemzi a 21. századi társadalmi beruházási volumen dinamikájához viszonyítva. A tanulmány meghatározza a társadalmi befektetés fogalmát feltáró főbb kutatási területeket (üzleti, menedzsment és adminisztráció, társadalom- és viselkedéstudományi publikációk), valamint a szerzők által felvetett kulcskérdéseket. Számos olyan fogalmat azonosítottak, amelyeket gyakran a „társadalmi befektetésekkel” azonosítanak, mint például a társadalmilag felelős, hatékony, fenntartható, tudatos, zöld, tiszta, etikus stb. A tanulmány megállapítja, hogy mindezek a társadalmi befektetések összetevői, de vannak köztük közös vonások és különbségek is. Hangsúlyt kap az ESG (Environmental, Social, Governance) alapok befektetési irányainak felügyeletének szükségessége, ami nem mindig etikus. Összefoglalva, a tanulmány kiemeli az üzleti szférában megvalósuló társadalmi befektetések kutatásának kiemelkedő jelentőségét, mivel számos gazdasági, társadalmi és ökológiai kihívás megoldásában segíthetnek.

Kulcsszavak: társadalmi befektetések; Web of Science; bibliográfiai elemzés.

Abstract. In the rapidly evolving conditions of global population growth and technological advancements, issues related to social and ecological aspects are significantly escalating. The involvement of governmental bodies alone is insufficient to address these challenges. Businesses need to actively engage in solving humanity's social and ecological issues. Social investment emerges as one approach for businesses to participate in tackling these challenges. However, the novelty and depth of theoretical and empirical research on this concept remain uncertain. This study aims to conduct a bibliographic analysis of publications on social investment retrieved from the Web of Science platform to identify trends in research within management and administration fields and determine prospective research directions. The article conducts a bibliographic analysis of social investment publications using Web of Science data, revealing the historical aspect and development dynamics of this research. It analyzes the publication activity compared to the dynamics of social investment volumes in the 21st century. The study identifies major research areas exploring the concept of social investment (publications in business, management and administration, social and behavioral sciences), and the key questions addressed by authors. Several concepts often equated with "social investments" such as socially responsible, impact, sustainable, conscious, green, clean, ethical, etc., have been identified. The study establishes that all these are components of social investments but possess both commonalities and distinctions among themselves. Emphasis is placed on the necessity of overseeing the directions of ESG (Environmental, Social, Governance) fund investments, which may not always be ethical. In

conclusion, the study underscores the exceptional relevance of researching social investments in the business sphere as they can aid in resolving numerous economic, social, and ecological challenges.

Keywords: social investments; Web of Science; bibliographic analysis

Постановка проблеми. Одним із трендів XXI ст. є певна трансформація поглядів на інвестиційні процеси та збільшення уваги інвесторів на соціальні наслідки своїх вкладень. Таким чином, серед інвесторів (як приватних, так і корпоративних) стає все більш популярним саме соціальне інвестування. Зокрема, за даними Global Impact Investing Network [2], в 2000 р. обсяг світових соціальних інвестицій становив 63 млрд дол. США, а у 2023 р. – вже 649 млрд дол. США, тобто на порядок вище. Зростання попиту на соціальні інвестиції та безпосередньо зростання їх обсягу зумовлено, зокрема, зростанням усвідомлення важливості соціальних та екологічних проблем (що, зокрема, пов'язано з активними міжнародними процесами: у вересні 2000 року було прийнято Цілі розвитку тисячоліття були розроблені на основі восьми глав Декларації Тисячоліття ООН, які в 2015 році знайшли продовження в Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року», яка містить вже 17 Глобальних цілей, метою яких є виведення світу на траєкторію сталого та життєстійкого розвитку); пошуком інвесторами більш стійких і відповідальних інвестицій; розвитком ринку соціальних інвестицій тощо.

На сьогодні дослідження соціального інвестування для соціально відповідальних компаній є надзвичайно актуальним. Передусім, соціальні інвестиції мають потенціал для позитивного впливу на суспільство та довкілля. Вони можуть сприяти вирішенню таких проблем, як бідність, безробіття, нерівність, зміна клімату тощо. Не дивлячись на значне збільшення обсягів, ринок соціальних інвестицій у світі все ще перебуває на ранніх стадіях розвитку і для його подальшого розвитку необхідні дослідження, які допоможуть краще зрозуміти особливості соціальних інвестицій, їхній потенціал та ризики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання соціального інвестування, за даними платформи Web of Science, почали досліджуватись авторами з 60-х рр. XX ст. Однією з найбільш цитованих є стаття Дж.Г. Вітте [7]. Серед останніх публікацій, представлених на платформі, слід виділити дослідження Е.даС. Фернандеса, І.Г. Грошау, К. Ш. Тен Катена [1], С.М. Іслама, А. Рахмана [4], А. Хемерейк, С. Ронкі, І. Плавго [3]. Слід також зазначити, що велика кількість публікацій присвячена соціальним інвестиціям на досвіді окремих країн або галузей, що є дуже цікавим в контексті впровадження кращих практик в українське суспільство. Платформа Web of Science є потужним джерелом для проведення подальших досліджень, які вже були розпочаті [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Стрімке зростання як кількості населення планети Земля, так і технологій, які впроваджуються, загострюють й проблеми, з цим пов'язані, зокрема, соціальні та

екологічні. Задля їх вирішення недостатнім є лише участь державних органів. Бізнес також має активно долучатись до вирішення соціальних та екологічних проблем людства. Одним із шляхів участі бізнесу у вирішенні цих проблем є соціальне інвестування, механізми, переваги та недоліки якого потребують ґрунтовних досліджень в умовах середовища, що швидко змінюється.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є проведення бібліографічного аналізу публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science задля виявлення тенденцій щодо дослідження цієї тематики в галузі управління та адміністрування та визначення перспективних напрямів дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Задля посилення аргументів на користь необхідності дослідження питань, пов'язаних з соціальним інвестуванням, нами було проаналізовано динаміку зміни обсягів соціальних інвестицій з 2000 по 2023 рр. за даними платформи Global Impact Investing Network [2] (табл. 1).

Таблиця 1.

Обсяги світових соціальних інвестицій з 2000 по 2023 рр., млрд дол. США*

Рік	Обсяг соціальних інвестицій	Темп зростання, %	Рік	Обсяг соціальних інвестицій	Темп зростання, %
2000	63	-	2012	185	9,6
2001	61	-3,1	2013	204	10,8
2002	65	6,6	2014	226	10,7
2003	74	14,6	2015	251	11,5
2004	86	16,2	2016	282	13,1
2005	99	14,8	2017	319	13,4
2006	115	16,1	2018	359	12,5
2007	135	17,4	2019	399	11,8
2008	151	12,5	2020	444	10,8
2009	134	-11,3	2021	508	14,2
2010	148	11,2	2022	575	12,9
2011	168	12,2	2023	649	11,6

* Сформовано автором за Global Impact Investing Network [2]

Як видно з таблиці 1, обсяги соціальних інвестицій у світі зросли з 63 млрд дол. США у 2000 році до 649 млрд дол. США у 2023 році. Цей темп зростання становить у середньому 11,6% на рік. Таке зростання можна пояснити тим, що інвестори, звичайно, очікують, що їхні інвестиції будуть приносити фінансовий прибуток. Проте, не менш важливим для них є те, що їх інвестиції будуть мати позитивний вплив на суспільство та довкілля. Цей вплив може бути різноманітним, наприклад, зменшення бідності, підвищення рівня освіти, захист довкілля тощо. Важливо відзначити, що соціальні інвестиції часто пов'язані з більшим ризиком, ніж традиційні інвестиції та, відповідно, приносять нижчий фінансовий прибуток. Але незважаючи на це, все одно спостерігається стійка тенденція до збільшення таких вкладень.

Найбільше зростання соціальних інвестицій спостерігалось у 2003 році (14,6%), 2007 році (17,4%) та 2021 році (14,2%). У ці роки спостерігалось зростання глобальної економіки та попиту на соціальні інвестиції. Найнижчий рівень зростання соціальних інвестицій спостерігався у 2001 році (-3,1%), 2009 році (-11,3%) та 2020 році (-10,8%). У ці роки спостерігалось світова фінансова криза та пандемія COVID-19, які негативно вплинули на ринок соціальних інвестицій.

Найбільшими регіонами-учасниками ринку соціальних інвестицій є Північна Америка, Європа та Азія. У 2023 році на ці регіони припадало відповідно 41%, 36% та 23% загального обсягу соціальних інвестицій у світі [2].

Враховуючи постійне зростання ринку соціальних інвестицій, нами було проведено бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science за ключовим словом «social investment», яке трапляється у назві, анотації або серед ключових слів відповідних публікацій. За відповідною вибіркою було виявлено, що найдавніша публікація, в якій згадується це поняття, датована 1963 р. [7]. В ній Дж.Г. Вітте з Університету Індіани розглядав вплив індивідуальних рішень на формування і здійснення соціальних інвестицій, досліджуючи, як внутрішні фактори, такі як особистість, установки та інші мікроекономічні чинники, впливають на прийняття рішень про соціальні інвестиції. Відтоді почали з'являтися поодинокі публікації, в яких розглядалось поняття соціального інвестування в різноманітних сферах.

На рис. 1 наведено динаміку публікаційної активності щодо дослідження соціального інвестування за даними платформи Web of Science за періодами від 1964 до 2023 рр. (всього – 1841 публікація стоном на 01.12.2003 р.)

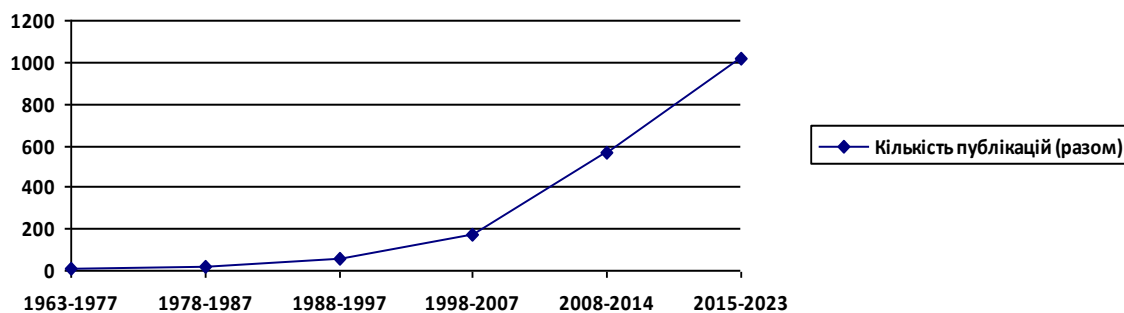

Рис. 1. Динаміка публікаційної активності щодо дослідження соціального інвестування за даними платформи Web of Science за періодами від 1963 р. до 2023 р.

Як видно з рис. 1, з 1963 р. до початку XXI ст. кількість публікацій з досліджуваної тематики поступово збільшувалась, і з початку 2000-х рр. публікаційна активність набула значно більших оборотів. Зокрема, якщо в 2000 р. на платформі Web of Science було розміщено 13 публікацій за досліджуваною тематикою, то у 2022 р. – 133 публікації. Це повністю відповідає тенденції щодо зростання обсягів соціальних інвестицій, наведеним в табл. 1.

За допомогою інструменту VOSviewer було проведено візуалізацію напрямів досліджень, представлених на платформі Web of Science та пов'язаних з соціальним інвестуванням (рис. 2).

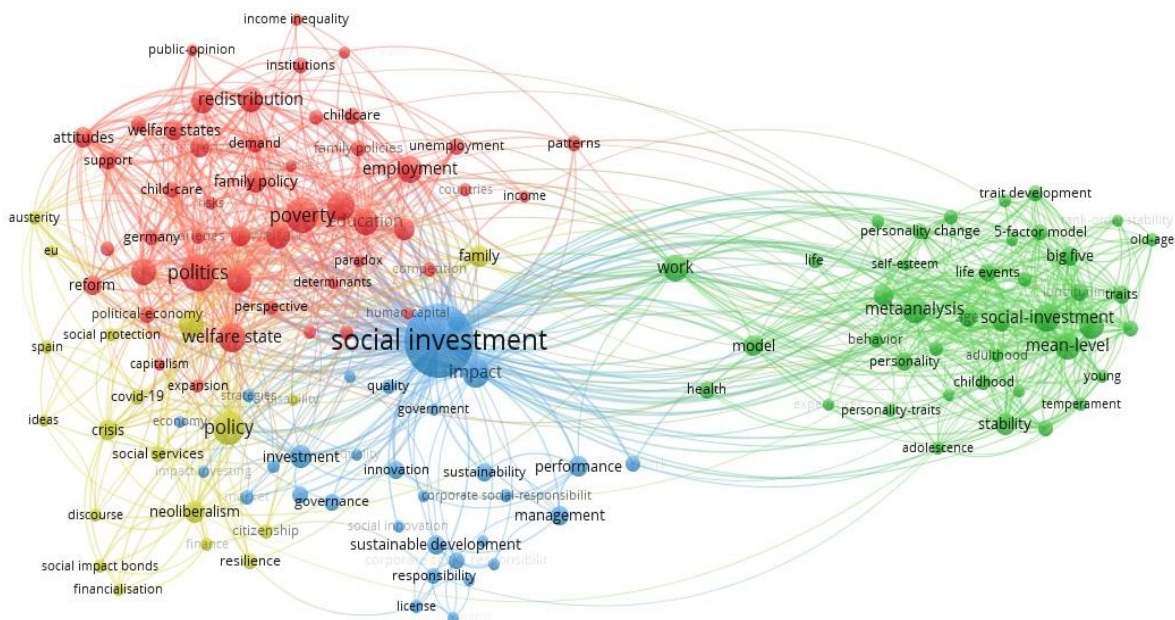

Рис. 2. Карта візуалізації напрямів досліджень, представлених на платформі Web of Science та пов'язаних з соціальним інвестуванням

Карта, представлена на рис. 2 показує, що сфера соціальних інвестицій дуже взаємопов'язана, над спорідненими темами працюють багато різних дослідників і вчених. Деякі з ключових кластерів на карті включають:

- нерівність і перерозподіл доходів: цей кластер включає дослідників, які цікавляться взаємозв'язком між соціальними інвестиціями та нерівністю доходів, а також роллю соціальних інвестицій у перерозподілі багатства;
- держави добробуту та сімейна політика: цей кластер включає дослідників, які цікавляться роллю соціальних інвестицій у підтримці держав добробуту та сімейної політики;
- зайнятість і ринки праці: цей кластер включає дослідників, які цікавляться взаємозв'язком між соціальними інвестиціями та зайнятістю та ринками праці, наприклад, впливом соціальних інвестицій на рівень безробіття та участь у робочій силі;
- освіта та розвиток дитини: цей кластер включає дослідників, які цікавляться роллю соціальних інвестицій в освіту та розвиток дитини, наприклад, вплив програм ранньої освіти дітей на освітні результати та соціально-емоційний розвиток;
- здоров'я та благополуччя: цей кластер включає дослідників, які цікавляться роллю соціальних інвестицій у здоров'я та благополуччя, як-от вплив програм охорони здоров'я на тривалість життя та результати здоров'я.

На карті також показано низку нових напрямів дослідження соціальних інвестицій, таких як роль соціальних інвестицій у сприянні соціальній мобільності, скороченні бідності та зміцненні соціальної згуртованості.

Основні сфери дослідження, в яких розглядалися питання соціального інвестування (десятка лідерів) представлена на рис. 3.

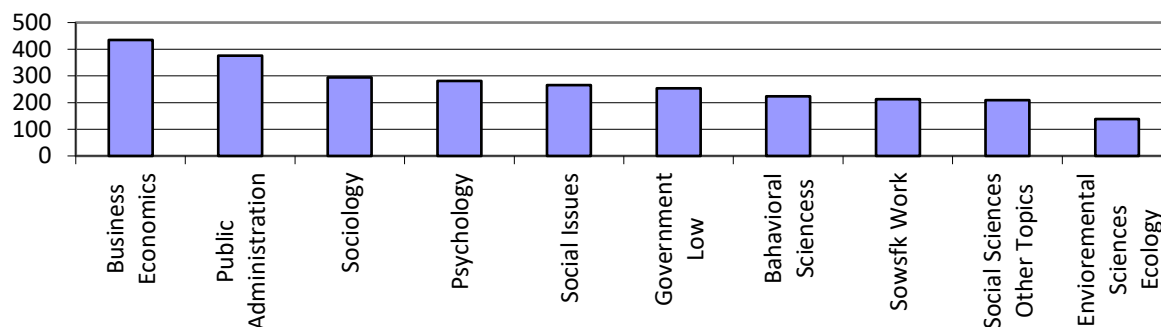

Рис. 3. Основні сфери дослідження, в яких розглядалися питання соціального інвестування на платформі Web of Science

Таким чином, серед великої кількості сфер, в яких вчені проводили свої дослідження, вивчаючи процеси соціального інвестування, найбільша кількість публікацій була у сфері бізнес-економіки (Business Economics, 435 публікацій), державного управління (Public Administration, 376 публікацій), соціологія (Sociology, 294 публікації), психологія (Psychology, 281 публікація), соціальні проблеми (Social Issues, 265 публікацій), право держави (Government Law, 254 публікацій), поведінкові науки (Behavioral Sciences, 224 публікацій), соціальна робота (Social Work, 213 публікацій), інші теми у соціальних науках (209 Social Sciences Other Topics, публікацій), екологія в галузі екологічних наук (Environmental Sciences Ecology, 138 публікацій) тощо. Якщо узагальнити вищезазначене, то умовно найбільшу публікаційну активність можна розділити на 2 групи: 1) публікації у сфері бізнесу, управління та адміністрування; 2) публікації у сфері соціальних та поведінкових наук. Це свідчить про те, що дослідження в галузі управління, обліку та оподаткування є актуальними та на часі.

Досліджуючи праці з тематики соціального інвестування, що опубліковані за напрямом економіки та бізнесу, було виявлено, що в статтях використовується ряд схожих понять, які дослідники часто ототожнюють. Це дало підстави для здійснення порівняльного аналізу даних понять за двома аспектами: фокус відповідного виду інвестицій та мета їх здійснення. Результати цього дослідження наведені в табл. 2.

Таблиця 2.

Аналіз понять, які часто ототожнюють з поняттям «соціальне інвестування»*

Назва поняття українською (англійською) мовами	Фокус даного виду інвестицій	Мета даного виду інвестицій
Соціальне інвестування (social investment)	Це ширший термін, який вказує на інвестування з метою покращення соціальних або спільних цілей. Включає різні форми інвестицій, в тому числі венчурний капітал, гранти, позики тощо	Покращення соціальних аспектів або розвиток спільної громади. Це може включати інвестиції в громади, освіту, охорону здоров'я тощо
(Соціально) відповідальне інвестування» (socially) responsible investing; SRI	Цей підхід ставить позитивні соціальні та екологічні цілі, а також враховує етичні аспекти у процесі інвестування	Вибір інвестицій, які відповідають певним моральним чи етичним стандартам, та уникнення інвестування в підприємства, які суперечать таким стандартам
Інвестиції впливу, інвестиції соціального впливу (impact investment/investing)	Інвестиції, спрямовані на досягнення конкретних соціальних або екологічних покращень, покроково вимірювані та оцінювані	Генерування позитивного соціального, екологічного та фінансового впливу одночасно
Стойкі, розвиваючі, підтримуючі інвестиції (sustainable investing/investment)	Це інвестування з урахуванням довгострокової стійкості, яке враховує економічний, соціальний і екологічний вплив інвестицій	Забезпечення стійкого розвитку і збереження ресурсів для майбутніх поколінь
Відповідальні інвестиції (responsible investing/investment)	Це підхід, який враховує етичні, соціальні і екологічні аспекти в процесі інвестування, але може бути менш жорстким в обмеженнях, ніж SRI	Інвестування у підприємства, які прагнуть бути відповідальними і ураховують соціальні та етичні питання
Свідомі інвестиції (socially conscious investing/investment)	Ця категорія включає в себе інвестиції, спрямовані на досягнення певних соціальних або екологічних цілей, які важливі для інвестора	Інвестування в підприємства або проекти, які відповідають переконанням інвестора
Зелені інвестиції (green investing/investment)	Це форма інвестування, спрямована на зменшення впливу на довкілля та підтримку екологічно чистих ініціатив	Фінансування проектів і підприємств, які сприяють збереженню природи та зменшенню забруднення
Чисті інвестиції (clean investing/investment)	Це підхід, спрямований на інвестиції в сфері енергоефективності та низької викидів вуглецю	Зменшення впливу на зміну клімату та покращення стану довкілля
Етичні інвестиції (ethical investing/investment)	Це підхід, який базується на моральних або етичних переконаннях інвестора та включає в себе обмеження інвестицій у певні сектори чи підприємства	Заборона інвестицій в сектори, які суперечать етичним переконанням інвестора

*Розробка автора

Виходячи з вищенаведеного, можна констатувати, що всі ці поняття дійсно пов'язані, проте вказують на різні аспекти інвестування, з фокусом на різних цілях та підходах. Спільним для них всіх є те, що: 1) всі види соціальних інвестицій спрямовані на досягнення позитивного соціального та/або екологічного впливу; 2) інвесторами можуть бути як приватні особи, так і бізнес-структури; 3) інвестиції можуть здійснюватися в різні активи, в тому числі в акції, облігації, нерухомість, венчурний капітал тощо. Проте ці терміни вказують на різні підходи до інвестування з урахуванням соціальних, екологічних та етичних факторів. Вибір конкретного підходу залежить від цілей та цінностей інвестора.

Таким чином, виділено й відмінності між цими поняттями. Зокрема, соціальне інвестування є найширшим поняттям, яке включає в себе всі інші види соціальних інвестицій.

Якщо говорити про відповідність певним стандартам, то соціально відповідальне інвестування (SRI) передбачає вибір інвестицій, які відповідають певним моральним чи етичним стандартам. При цьому слід відзначити, що на сьогодні ESG-фонди (фонди, які вкладають кошти в компанії, що відповідають стандартам у сфері охорони навколишнього середовища, соціальної політики та корпоративного управління) не завжди працюють на досягнення сирних цілей, які сприяють розвитку суспільства. Наприклад, за інформацією від Bloomberg [5], до закінчення третього кварталу 2023 року понад 1,2 тисячі ESG-фондів володіли акціями на понад 5 трлн доларів, що належать до сектору Aerospace & Defense (аерокосмічна промисловість та оборона). Згідно з даними ЗМІ, після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у березні 2022 р. кількість таких компаній зростає на 25%. О. Стаффорд, голова парламентської групи Великобританії з питань ESG, зауважив, що наслідки війни «посилили аргументи ESG на користь інвестицій, пов'язаних з обороною». Однак керівник відділу ESG в Simmons & Simmons Софі Сіривардена зазначила, що зараз дуже складно визначити, чи спрямовані інвестиції на «оборону» чи на «агресію». Вона також підкреслила важливість забезпечення використання цих інвестицій у оборонній сфері, а не на підтримку наступальних дій. Директор з інвестиційної стратегії в SDG Impact Japan С. Беслік вважає, що будь-які інвестиції ESG-фондів у виробництво зброї є недопустимими. Він стверджує, що під егідою ESG або сталого розвитку інвестування в такі компанії є неприпустимим, оскільки вони виробляють зброю, яка призводить до загибелі людей. За даними Bloomberg, фонди, які розширюють свою присутність у оборонному секторі, наразі залучають значний обсяг коштів. Наприклад, фонд Goldman Sachs Group Inc., що інвестує у європейські оборонні підприємства, з кінця лютого 2022 року збільшився майже на 90 % [5].

Щодо інших видів інвестицій слід відзначити, що:

- інвестиції впливу (impact investment) спрямовані на досягнення конкретних соціальних або екологічних покращень, які можна виміряти та оцінити;
- стійкі інвестиції (sustainable investing) враховують економічний, соціальний і екологічний вплив інвестицій з метою забезпечення стійкого розвитку;

- відповідальні інвестиції (responsible investing) можуть бути менш жорсткими в обмеженнях, ніж SRI;
- свідомі інвестиції (socially conscious investing) спрямовані на досягнення певних соціальних або екологічних цілей, які важливі для інвестора;
- зелені інвестиції (green investing) та чисті інвестиції (clean investing) спрямовані на конкретні сфери, такі як захист довкілля та боротьба зі зміною клімату;
- етичні інвестиції (ethical investing) передбачають відмову від інвестицій у певні сектори, які суперечать етичним переконанням інвестора. За даними Global Impact Investing Network (GIIN) [2], найбільшими секторами соціальних інвестицій є здоров'я, освіта, охорона навколишнього середовища та соціальне підприємництво (у 2023 році на ці сектори припадало відповідно 30%, 25%, 20% та 15% загального обсягу соціальних інвестицій у світі).

Таким чином, соціальні інвестиції є різноманітним спектром підходів до інвестування, які мають спільну мету – досягнення позитивного соціального та/або екологічного впливу. Кожен з видів соціальних інвестицій має свої особливості, які відображають різні підходи до досягнення цієї мети.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ринок соціальний інвестицій в XXI ст. розвивається досить активно, проте ще не досить для того, щоб задовільнити постійно зростаючі потреби людства. Як показало дослідження, публікаційна активність щодо дослідження питань соціального інвестування зростає пропорційно до зростання ринку відповідних інвестицій. Перші одиничні публікації на досліджуваній платформі почали з'являтися ще в 60-х рр. XX ст., і на сьогодні їх кількість за рік перевищує 130 наукових статей в різних сферах. Найбільше досліджень проведено у сфері бізнесу, управління та адміністрування та у сфері соціальних та поведінкових наук. При чому виявлено ряд понять, схожих до поняття «соціальні інвестиції», які дещо різняться за фокусом здійснення інвестицій та за їх безпосередньою метою. Проте дослідження соціального інвестування в галузі бізнесу є надзвичайно актуальними й надалі, оскільки вони можуть допомогти у вирішенні таких завдань, як розробка нових моделей соціальних інвестицій (дослідження можуть допомогти знайти нові підходи до соціальних інвестицій, які будуть більш ефективними та привабливими для інвесторів); покращення оцінки впливу соціальних інвестицій (дослідження можуть допомогти розробити більш ефективні методи оцінки впливу соціальних інвестицій, що дозволить інвесторам краще оцінювати їхню ефективність); розвиток нормативно-правової бази для соціальних інвестицій (дослідження можуть допомогти виявити прогалини в нормативно-правовій базі, які перешкоджають розвитку соціальних інвестицій). Дані питання стануть перспективою подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Fernandes E. da S. Impact Investing: Determinants of External Financing of Social Enterprises in Brazil / Eduardo da Silva Fernandes, Inês Hexsel Grochau, Carla Schwengber Ten Caten // *Sustainability*. – 2023. – №15(15). – 11935. – URL: <https://doi.org/10.3390/su151511935>
2. Global Impact Investing Network (GIIN). – URL: <https://thegiin.org/>
3. Hemerijck A. Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states / Anton Hemerijck, Stefano Ronchi, Ilze Plavgo // *Socio-Economic Review*. – 2023. – Volume 21, Issue 1, January. – P. 479–500. – URL: <https://doi.org/10.1093/ser/mwac035>
4. Islam S.M. Impact investment deal flow and Sustainable Development Goals: “Mind the gap?” / Syrus M. Islam, Asheq Rahman // *Accounting and Finance*. – 2023. - 05 February. – URL: <https://doi.org/10.1111/acfi.13068>
5. Schwartzkopff F. Asset Managers Quietly Add ‘ESG’ to Portfolios of Defense Stocks / Frances Schwartzkopff, Natasha White, and Natalia Drozdiak // *Bloomberg*. – 2023. – 24.11. – URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-11-24/as-putin-wages-war-asset-managers-add-esg-to-portfolios-of-defense-stocks>
6. Slepecký J. Net investment position and the stock market: The case of traditional and ESG indices / J. Slepecký, A. Vorontsova, A. Plastun, I. Makarenko, I. Zhyhlei // *Investment Management and Financial Innovations*. – 2022. – Volume 19, Issue 2. – p. 51-66. – URL: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(2\).2022.05](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(2).2022.05)
7. Witte J.G. The microfoundations of the social investment function / James G. Witte // *Journal Of Political Economy*. – 1963. – Volume 71, Issue 5, – P. 441-456. URL: <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/258793>

References

1. Fernandes, E.daS., Grochau, I.H., Ten Caten C.S. (2023) «Impact Investing: Determinants of External Financing of Social Enterprises in Brazil» *Sustainability*, №15(15), 11935; URL: <https://doi.org/10.3390/su151511935>
2. Global Impact Investing Network (GIIN), URL: <https://thegiin.org/>
3. Hemerijck, A., Ronchi, I., Plavgo, I. (2023) «Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states» *Socio-Economic Review*. Volume 21, Issue 1, January, pp. 479-500. URL: <https://doi.org/10.1093/ser/mwac035>
4. Islam, S.M., Rahman, A. (2023) «Impact investment deal flow and Sustainable Development Goals: “Mind the gap?”» *Accounting and Finance*. 05 February. URL: <https://doi.org/10.1111/acfi.13068>
5. Schwartzkopff, F., White, N., Drozdiak, N. (2023) «Asset Managers Quietly Add ‘ESG’ to Portfolios of Defense Stocks». *Bloomberg*. 24.11. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-11-24/as-putin-wages-war-asset-managers-add-esg-to-portfolios-of-defense-stocks>
6. Slepecký, J., Vorontsova, A., Plastun, A., Makarenko, I., Zhyhlei, I. (2022) «Net investment position and the stock market: The case of traditional and ESG indices» *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, Issue 2. pp. 51-66. URL: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(2\).2022.05](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(2).2022.05)
7. Witte, J.G. (1963) «The microfoundations of the social investment function» *Journal Of Political Economy*. Volume 71, Issue 5, pp. 441-456. URL: <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/258793>

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.